

This material is developed within the project QUALFARM. The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020”.

The contents of this material are sole responsibility of RDU – Haskovo and can in no way be taken to reflect the views of the European Union, the participating countries the Managing Authority and the Joint Secretariat.

How to create new orchards that meet the quality

Abstract

The presentation traces the main steps in the cultivation of orchards and opportunities for their financing. Initially, the ways and care in the cultivation of orchards are described, which have their own specific requirements to the factors of the environment in which they grow and which are indicated. The following are also assessed: climatic conditions, relief, altitude, soil conditions, etc. Finally, the possibilities for their financing under the new scheme, which is included in the Strategic Plan - "Linked to production support for income for orchards until their entry into fruition" are considered.

Как да създадем нови плодови насаждения, отговарящи на качеството

Основни стъпки и възможност за финансиране

Interreg
Greece-Bulgaria
QUALFARM
European Regional Development Fund

**Съюз за възстановяване и развитие
Хасково 2022 г.**

Нов ресурс в ОСП предвижда подпомагане при създаване на нови плодови насаждения

За първи път в новата ОСП се предвижда обвързано с производството подпомагане за плодови насаждения до встъпването им плододаване.

Целта е да се подкрепят земеделските стопани в техните инвестиционни намерения за създаване на нови насаждения, в развитието и модернизацията на техните стопанства.

Как се отглеждат плодовите насаждения?

- Въпреки голямото разнообразие, има някои общи правила, които си струва да се спазват при отглеждането на трайни насаждения. Изборът на идеалното **място**, където да се засажда растението, например, ще бъде от решаващо значение за започване на работа. Тъй като те с многогодишни, те ще прекарат много години там и ще се нуждаят от достатъчно пространство за развитие.

Избор на място

- Преди да пристъпим към засаждането, ние внимателно оценяваме мястото, където да го отглеждаме. Отчитаме бъдещия растеж и необходимото пространство на отделните плодови насаждения. Освен това трябва да се оценят климатичните условия и почвата.

Правилният избор на най-подходящото място за засаждане и отглеждане на плодовите насаждения е от решаващо значение.

Правилният избор на подходящото място бива подкрепен с изготвянето на Оценка за Пригодност на Земеделската Земя от Почвената Служба

Системата за Оценка на Пригодността на Земята е набор от алгоритми, базирани на правила, които интегрират и комбинират фактори на почвата, климата и ландшафта /топографски особености – наклони, изложения, надморски височини, ослънченост и т.н./, за да бъде определен и класифициран рейтинг или **степен на пригодност** за даден масив или парцел.

Оценка пригодност

Атрибутите, използвани за определяне на **всеки от факторите**, се основават на доказаната им способност да **влият по различен начин върху растежа и развитието на земеделските култури**.

Всяка една различна земеделска култура има своите специфични изисквания към факторите на средата в която расте и се развива:

- почвата;
- климата и ландшафта;
- както и към техните характеристики/атрибути – мощност на почвения профил, почвена текстура, почвена киселинност, почвен хранителен запас, температура, валежи, риск от град и мраз, наклон, изложение, надморска височина и много други.

- Зърнени
- Зеленчукови
- Кореноплодни
- Ягодоплодни
- Технически
- Протеинови
- Овощни/ Плодни
- Лозя
- Орехоплодни
- Етерично маслени
- Билки
- Луковични
- Други алтернативни култури

ОЦЕНКА
ПРИГОДНОСТ

ИЗИСКВАНИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИ КУЛТУРИ КЪМ ФАКТОРИТЕ НА СРЕДАТА

- 01 Тип почва
- 02 Дълбочина на почвен профил
- 03 Почвена текстура
- 04 Почвена киселинност
- 05 Хранителен запас
- 06 Температура
- 07 Валежи
- 08 Мразове
- 09 Изложение
- 10 Наклон
- 11 Надморска височина
- 12
- 13
- 14

Оценка пригодност

Оценката за пригодност е особено важна при изграждане на трайни /плодни, лозя, етерично маслени, луковични/ насаждения, тъй като техните изисквания са по-високи:

- към дълбочината на почвения профил;**
- към почвената текстура или механичния състав на почвата;**
- към почвената киселинност;**
- към температурните режими;**
- към количеството на валежите и възможната поява на ранни или късни слани и мразове;**
- към изложението и т.н.**

Преценка на климатичните условия

- От климатичните фактори най-голямо значение за овощните култури имат: **светлината, топлината, водата, ветровете и градушките.**
- **Температурата има решаващо значение,** тъй като е фактор, върху който не може да се влияе.
- **Ограничения** за успешното отглеждане на овощните култури в даден район могат да бъдат **абсолютните минимални температури и ранните пролетни студове и по-рядко абсолютните максимални температури.**

Преценка на климатичните условия

- Овощните видове не реагират еднакво на ниските зимни температури. Най-чувствителни са прасковата и бадемът, а най-студоустойчиви са ябълката, сливата и вишњята.
- Неподходящи за създаване на овощни насаждения са местата с колебливи зимни температури и повратни пролетни мразове.
- Особено неподходящи са ниските места и затворените котловини, в които се задържа студен въздух както през зимата, така и през пролетта по време на цъфтежа.
- Рисковано е отглеждането на овощни насаждения и в местата, където по време на цъфтежа често падат слани и температурите се понижават до -3 , -4°C . Най-силно се повреждат рано цъфтящите овощни видове, като **бадем**, **кайсия**, **джанка**, **череша** и др.

Преценка на климатичните условия

- На места, изложени на **силно слънчево греене** през пролетта и лятото, растенията могат да получат **слънчев пригор по листата и плодовете**. Освен това при тези условия дърветата се развиват много рано през пролетта и често измръзват при повратен студ.
- Валежите през вегетационния период на овощните култури в повечето райони на страната са неравномерно разпределени. В много случаи те са недостатъчни, за да задоволят нуждите на овощните растения от вода. **През юли, август и септември, когато плодовете наедряват, валежите са най-малко**. Недостигът от вода трябва да се допълни чрез напояване.

Преценка на климатичните условия

- **Градушките** нанасят големи щети на овощните култури. Градобитните райони трябва да се имат предвид и ако в тях се създаде овощно насаждение, необходимо е да **се организира борба с градушките**.
- Най-добре е за промишлени насаждения да се подбират **места естествено защитени от силни, а също и от умерени, но постоянно духащи ветрове**. Слабите ветрове с проветряващо действие са от полза за овощните растения в насаждението. Силните и често духащи ветрове имат вредно влияние върху овощните дръвчета. Срещу тях е необходимо да се създават специални ветрозащитни пояси.

Преценка на релефа

Релефът е от съществено значение при създаване на овощни насаждения. **Той влияе върху климатичните фактори на мястото**, в резултат на което се формира съответен микроклимат на месторастене, под чието влияние са растежът и плододаването на овощните растения.

Релефът най-силно **влияе върху температурния режим**. Най-топли са склоновете с южно, югоизточно и югозападно изложение, а най-прохладни са тези със северно, северозападно и североизточно изложение. Разликата в топлинния режим е толкова по-голяма, колкото по-голям е наклонът.

Преценка на релефа

- Най-подходящи за овощни насаждения са **равните терени** главно в долините на реките и в подножията на залесените планини и възвишения.
- На равните места и склонове с наклон около 5° се **засаждат обикновено ябълки, круши, дюли, праскови, едроплодни сливови сортове и ягоди**. Така се улеснява и напояването им.
- На склонове с наклон от 5 до 12° се **засаждат сливи, череши, вишни, бадеми и орехи**, а с наклон от 12 до 17° - **главно череши, вишни, бадеми и орехи**, които ще се берат ръчно.

Преценка на надморската височина

Надморската височина оказва влияние върху много от климатичните фактори и влияе различно на овощните видове:

- **Ябълката, сливата, вишњята и черешата се развиват добре при надморска височина да 700-800 m;**
- **кайсията, прасковата и дюлята - до 500-600 m, а**
- **ягодата, малината и къпината - до 1200-1300 m.**

Преценка на почвените условия

При избор на място за овощно насаждение се **обръща особено внимание на състава и на свойствата на почвата.**

За овощните растения са нужни почви, **достатъчно дълбоки** за разполагане на кореновата система.

Черешата, крушата, орехът, кестенът и др. за нормалното си развитие изискват почви, дълбоки най-малко **около 2 m**. Ябълката, повечето сливови сортове, вишњята и др. - около **1,5 m**.

Ягодата, малината и къпината - от **0,5 до 0,7 m**.

Когато овощните растения се засаждат на плитки почви, те растат по-бавно, добивите са по-ниски и животът им е по-къс.

Най-подходящи за създаване на овощни насаждения са пясъчливо-глинестите и глинесто-пясъчливите почви с добро съдържание на хумус и дълбока пропусклива подпочва. Тези почви са с добри водни и въздушни свойства.

Преценка на почвените условия

- Всички овощни видове растат и плододават добре при реакция на почвата от 5,5 до 7,5.
- Ябълката, сливата, ягодата, малината и някои крушови сортове се развиват добре и на почви със слабо кисела реакция, а бадемът, черешата, прасковата и кайсията понасят добре и почви със слабо алкална реакция.
- При създаване на овощни насаждения трябва да се избягват терени, чиито почви са с високо карбонатно съдържание, задържат излишна влага, имат слаба аерация и непропусклива подпочва.

Преценка на почвените условия

- Неподходящи са бедните и слабо влагоемни песъчливи почви.
- Овощните култури се отглеждат на различни типове почви, но най-подходящи са алувиално-ливадните, канелените горски, сивите горски, излужените черноземи и др.
- На почви с по-тежък механичен състав се отглеждат ябълката, сливата, крушата и вишњята, а на по-леки и топли почви - кайсията, прасковата, бадемът и др.

Оценка пригодност

Изграждането на трайни насаждения е скъпо начинание на което резултатите са виждат след няколко години /при встъпване в плододаване/ и **пропускането на**

Оценката за Пригодност може да струва на стопанина значителна загуба на паричен ресурс при избор на неподходящо място за отглеждане.

Оценката за Пригодност се извършва по два основни начина:

- По налични данни от проведени почвени анализи.
- С допълнителни почвени проби и анализи.

Времето за изготвяне зависи от големината на парцела или парцелите, броя и вида на желаните култури за отглеждане, представените почвени, климатични и топографски различия и нуждата от допълнителни почвени проби за анализ.

Възможност за финансиране:

Новата схема, която е влязла в Стратегическия план е **“Обвързано с производството подпомагане на доходите за плодови насаждения до встъпването им в плододаване”**

Какво включва тя?

Допустими кандидати:

- **Земеделски стопани, които отговарят на изискванията за „истински земеделски стопани“ (в случай че се прилага) и които стопанисват и заявяват за подпомагане **минимум 0,5 ха (заедно или поотделно) допустими за подпомагане площи с плодове от следните видове култури: ягоди, малини, ябълки, круши, кайсии и зарзали, череши, вишни, праскови и нектарини, сливи и десертно грозде.****

Възможност за финансиране:

Планирана е интервенция, която е обвързана с вида на производството, насочена е към всички земеделски стопани, които произвеждат плодове от допустимите за подпомагане култури, които са в своя младенчески период – годините от засаждане до встъпване в плододаване.

За какво и как ще се плаща?

- Помощта по интервенцията се ограничава до **периода преди плододаване и е съобразена с вида и сорта на културата, както и метода и на отглеждане. Подпомагането ще се отпуска под формата на годишно плащане на хектар, отговарящ на изискванията за допустим хектар.**

"Декларираните площи трябва да отговарят на минималните изисквания за подпомагане с директни плащания и да бъдат на разположение на земеделския стопанин«.

- Бенефициентите ще получават подпомагане, когато за новосъздадените насаждения са използвали сертифициран посадъчен материал и са представили доказателства за това.

Размер на подпомагане:

- **„Размерът на подпомагане ще се определя с оглед постигането на задоволителна добавка към по-високите нужди от подкрепа на доходите на земеделските стопани в секторите с ниска рентабилност, стимулиращ ги да продължат земеделското производство“.**
- **Новосъздадените насаждения следва да бъдат вписани в Регистър на трайните насаждения.**

Размер на подпомагане

- **Важно уточнение:** При заявяване интервенцията може да се комбинира с интервенцията за обвързано подпомагане на доходите – плодове, като по конкретната интервенция се заявяват само площи с новосъздадени насаждения.
- За получаването на тази помощ също е нужно при производството да са спазени всички агротехнически мероприятия. **„Интервенцията цели да подпомогне земеделските стопани от този сектор в техните инвестиционни намерения за създаване на нови насаждения, в развитието и модернизацията на техните стопанства“.**
- Чрез интервенцията ще се осигури подкрепа на дейността на стопанствата в период, когато насажденията все още не са встъпили в плододаване и не могат да бъдат реализирани добиви и доходи от тях.

Финансиране на интервенцията

- Финансирането ще се отпуска под формата на годишно плащане на хектар, отговарящ на минималните изисквания за подпомагане по директни плащания, съобщиха от пресцентъра на Министерството на земеделието, храните и горите.
- Прилагането на интервенцията ще доведе до повишаване конкурентоспособността на стопанствата, повишаване нивото на специализация и подобряване на тяхната пазарна ориентация.

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на тази презентация е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

